

mmd.nacka.avdelning3@dom.se
Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Yttrande över Boge Vindbruks AB:s yttrande beträffande överklagan av avslag för tillstånd för vindkraftspark i Boge (Mål nr M5993-15)

Naturskyddsföreningen Gotland (föreningen) har tagit del av Boge Vindbruk AB:s (bolaget) yttrande 2016-03-11 över inkomna skrivelser i målet och avger följande yttrande.

Föreningen anser att bolagets senaste yttrande inte tillför något nytt som föranleder oss att ändra tidigare ståndpunkt.

Föreningen yrkar som tidigare att Boge Vindbruk AB:s överklagande ska avslås i sin helhet och att tillstånd för den sökta verksamheten inte ska ges. Miljöprövningsdelegationens tidigare beslut ska därmed gälla och den ansökta verksamheten ska inte heller tillåtas med villkor.

Föreningen refererar till och ställer sig helt bakom de yttranden och synpunkter i ärendet som framförts av Länsstyrelsen i Gotlands län, Naturvårdsverket, Gotlands Ornitologiska Förening (GOF) och Miljö- och hälsoskyddsnämnden inom Region Gotland.

Därutöver vill föreningen framhålla följande.

Bolaget skriver (sid 1) att det inte häckat några havsörnar i området under fyra år och att de tidigare boplatserna inte längre kan anses aktiva. Påståendet är inte underbyggt med fakta (referenser saknas) och står i motsats till vad Länsstyrelsen, Naturvårdsverket och GOF anfört i ärendet. Naturvårdsverket skriver t ex att samtliga verk planeras inom platser som är belägna mindre än 2 km från kända boplatser för havsörnar och att flera av verken är belägna inom de stråk som örnarna frekvent flyger i till och från födosöksområden. Länsstyrelsen skriver att minst sex olika bon använts under de senaste åren och att verken skulle utgöra en stor risk för havsörnarna, då de planeras uppföras som en barriär mellan boplatserna och födosöksområdet vid Boge Viken, som dessutom är ett viktigt födosöksområde för andra havsörnar.

Bolaget skriver (sid 2) att frågan om avsiktligt störande eller dödande prövats genom Mark- och miljööverdomstolens dom 2014-12-22 i mål M 4937-14 och att det är fastställt att den aktuella vindparken inte ska anses utgöra ett avsiktligt störande eller dödande enligt artskyddsförordningen. Detta är ett felaktigt återgivande av domen.

Mark- och miljööverdomstolen skriver i själva verket i domen att "*frågan om dispens från artskyddsförordningen inte bör prövas nu*" och fortsätter "*När det som i detta fall är fråga om miljöfarlig verksamhet som är tillståndspliktig kommer artskyddsfrågorna att ha sin givna plats*

i tillståndsprocessen. En del i prövningen blir då att med tillämpning av relevanta fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen bedöma hur de skyddade arterna påverkas av den planerade verksamheten. ... Utgången kan bli att verksamheten trots planerade försiktighetsmått bedöms strida mot fridlysningsbestämmelserna. Om förutsättningar för dispens då inte finns är verksamheten olämpligt lokaliserad och inte tillåtlig."

Avsiktligt störande och dödande har tolkats av EU-domstolen vid två tillfällen (C103/00 och C221/04) och EU-kommissionen har producerat ett vägledande dokument "Vägledning om strikt skydd för djurarter av intresse för gemenskapen i enlighet med rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer" (2007). Dessa klargör på ett tydligt sätt hur begreppet ska tolkas och det finns flera avgöranden i svenska mark- och miljööverdomstolar (inkluderat den tidigare domen i detta ärende) som styrker vår argumentation (t.ex. MÖD 2013:13, MÖD 2014:47, MÖD 2014:48 och MÖD 2015:3). Det är beklagligt att bolaget på detta sätt gör en vantolkning av Mark- och miljööverdomstolen i vad som endast kan tolkas som att försöka missleda Mark- och miljödomstolen i denna prövning av ärendet.

Föreningen vill här återigen betona att de så kallade skyddsåtgärder som bolaget hänvisar till (DT-Bird) inte är förenliga med Artskyddsförordningen då de syftar till att skrämja bort örnarna från deras viloplatser samt fortplantnings- och födosöksområden. För detta krävs dispens från Artskyddsförordningen vilket inte kan bli aktuellt då exploateringen inte kan beaktas som ett allt överskuggande allmänintresse (se vägledande domar: t.ex. 2011-M 8344, 2011-M 7639, 2012-M 10072, MÖD 2013:13, MÖD 2014:47, MÖD 2014:48 och MÖD 2015:3).

Bolaget skriver (sid 3) att vindkraftparken inte kommer att vara av betydelse för populationen av örnar på Gotland. Inte heller detta påstående är underbyggt med fakta (referenser saknas). Mot detta påstående anför föreningen vad Naturvårdsverket skriver i rapport 6467 *Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss* och rapporten *Avsiktligt i 4 § artskyddsförordningen - tillämpning i exemplet vindkraft 2015-04-30*. Naturvårdsverket skriver att för en hotad art kan dödande av enstaka individer vara tillräckligt för att påverka bevarandestatusen negativt. Verket framhäver vikten av en lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 § Miljöbalken och menar att uppförande av en vindkraftpark där det föreligger en, i jämförelse med andra vindkraftparker, förhöjd kollisionsrisk för känsliga arter bör bedömas som ett avsiktligt dödande.

Bolaget skriver (sid 4) att kollisioner med vindkraftverk inte är en vanlig dödsorsak för örnar, och redovisar data rörande antalet dödade havsörnar och kungsörnar som lämnats in till Riksmuseet. Föreningen vill betona att dessa siffror inte på något sätt bevisar att vindkraftverk inte är en vanlig dödsorsak. Som framgår av bl a rapporten *Effekter på fågellivet vid ett generationsskifte av vindkraftverk. Kontrollprogram Näsudden, Gotland 2009-2013 (M. Hjernquist, 2014)* återfinns aldrig flertalet örnar som skadas eller dödas av vindkraftverk, eftersom de snabbt tas om hand av rovdjur eller döljs i terrängen, till skillnad från örnar som dödas av t.ex. tåg eller kraftledning och därför upptäcks och registreras. Detta framhålls även i Naturvårdsverkets *Åtgärdsprogram och Förvaltningsplan för kungsörn*. Enligt vetenskapliga undersökningar under flera år av vindkraftens påverkan på fågellivet på Näsudden redovisade i rapporten *Effekter på fågellivet ...* bedöms varje år ett 20-tal örnar

dödas på Gotland genom kollisioner med vindkraftverk. Föreningen vill betona att en fortsatt utbyggnad i örntäta områden, som i Boge, riskerar att öka antalet ytterligare.

Föreningen vill återigen betona att en vindkraftutbyggnad specifikt vid Boge inte är ett allt överskuggande allmänintresse som skulle kunna motivera risken för negativ påverkan på höga naturvärden eller dispens från Artskyddsförordningen. Detta inte minst på grund av den mycket begränsade miljönyttan av verksamheten jämfört med kostnaderna för miljön. Även gällande detta finns vägledande beslut från mark- och miljödomstolen som även refererar till avgörande i EU-domstolen (t.ex. 2011-M 8344, 2011-M 7639, 2012-M 10072, MÖD 2013:13, MÖD 2014:47, MÖD 2014:48 och MÖD 2015:3).

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist, ordförande